

predmeti povezani z obrtjo, nekaj eksponatov se navezuje tudi na šolstvo, najstarejša pa je verjetno kositna posoda. Nadučitelj, ki je bil tudi krajevni kronist, je zbiral materialno dediščino iz svojega okolja in včasih posegel tudi malo dlje. Zbirka, ki nima pravega koncepta, je preživeta, zato jo bomo razpustili. Z njenimi eksponati bodo dopolnjene druge zbirke, kositna posoda, za katero je že zagotovljena restavracija, bo predstavljena kot samostojna zbirka. Tudi za to »mini« zbirko je že pripravljen scenarij.

Sodelovanje

Naše stalne stranke so zgodovinski krožki osnovnih šol. Letos smo sodelovali pri nalogi o obrti. Neka študentka FDV je delala nalogo o rudarskih kolonijah, dve pa o življenju rudarskih žensk v začetku stoletja. Dobro sodelujemo s turističnim društvom Trbovlje. Bila sem članica uredniškega odbora za turistični prospekt, ki sta ga izdala občina Trbovlje in turistično društvo. Z novinarjem radia Trbovlje sva sodelovala pri pripravi oddaje o »vaškem posebnem« - glasbeniku. CD z njegovo glasbo bo izšel v kratkem. Organizirala sem tudi tri ekskurzije po rudarskih kolonijah.

Helena Rožman

KOZZANSKI REGIJSKI PARK – POROČILO O DELU KUSTOSINJE ETNOLOGINJE V LETU 1999

Preteklo leto je bilo za našo institucijo pomembno z več vidikov. V februarju smo proslavili 15. letnico delovanja. Pri tem smo pripravili priložnostno razstavo, ki je bila na ogled marca in aprila v prostorih severnega palacija gradu Podsreda. V sklopu obletnice smo odprli tudi prvi del prve označene pešpoti na območju Kozjanskega parka.

V Uradnem listu Republike Slovenije je bil 13. julija 1999 objavljen Zakon o ohranjanju narave, ki v 166. členu določa, da se Spominski park Trebče z dnem uveljavitve zakona šteje za regijski park z uradnim imenom Kozjanski park.

V spomladanskih in poletnih mesecih smo izvedli pilotni projekt Evidentiranje, dokumentiranje in vrednotenje podeželske stavbne dediščine Kozjanskega parka, v katerem so sodelovali visoka šola za gradbeništvo iz Regensburga, univerza v Ljubljani in Mariboru, Bavarsko-slovensko društvo in Kozjanski park. Projekt sta podprli Ministrstvo za kulturo RS in bavarsko ministrstvo za gospodarstvo. V okviru pilotnega projekta je bilo v izbranih območjih Kozjanskega regijskega parka dokumentiranih približno 300 objektov anonimne podeželske dediščine. Okrog 150 objektov ima poleg fotodokumentacije izdelane tudi izrise, za pet objektov, ki so bili izbrani po skrbnem premisleku, pa so nemški študenti, ki so evidentirali stavbe na terenu, izdelali predlog prenove. Lanskoletno delo je bilo zaokroženo s predstavitvijo dela skupin v okviru mednarodnega simpozija, ki je potekal v Kozjanskem parku od 1. do 3. oktobra. Gradivo hranimo v Kozjanskem parku, na voljo pa je tudi na CD ROM-u. Delo na projektu bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu.

Na gradu Podsreda je bila 18. septembra slovesna otvoritev prireditve Dnevi evropske kulturne dediščine in razstave Fotografska izkušnja (projekt sicer vodi Ministrstvo za kulturo RS – Uprava RS za kulturno dediščino).

V preteklem letu si je zbirke, razstave in druge programe, ki smo jih organizirali v naši instituciji, ogledalo 12.957 obiskovalcev.

Muzejska dejavnost

Etnološka zbirka

V januarju smo v Kozjanskem parku začeli urejati prostore nad dvorano KIC v Podsredi, kjer smo imeli začasen depo. To je bil razlog, da smo urejeni del etnološke zbirke, gre za 1.050 predmetov, preselili na začasno lokacijo. Stalni depo bomo uredili na podstrešju gasilskega doma v Podsredi, kjer je že shranjen Fiketov fond.

V letu 1999 je bilo za etnološko zbirko pridobljenih 65 novih predmetov. Del je namenjen za etnološko zbirko v Kolarjevi hiši na Trebčah, ki bo za obiskovalce ponovno odprta letos spomladi.

Razstave

Nagrada fundacije Jerwood za uporabno umetnost 1998: Steklo

V prvi polovici preteklega leta je bila gostujoča razstava, ki smo jo »pripeljali« v Slovenijo na pobudo Mojce Račič Simončič, ena od mojih osrednjih nalog.

Predstavitev sodobnega oblikovanja stekla je del realizacije širše zastavljenega projekta Steklo, v katerem našo stalno razstavo stekla dopolnjujemo s predstavitvijo vrhunskih dosežkov sodobnega oblikovanja. Na razstavi, ki je bila v maju in juniju na ogled na gradu Podsreda, se je predstavilo osem umetnikov, ki so bili finalisti natečaja fundacije Jerwood in londonskega Crafts Council. Eksponati so bili na ogled v prostorih severnega palacija in galerije gradu Podsreda. Razstava je bila vključena v program mednarodnega sodelovanja Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

V dobrih sedmih tednih si je razstavo ogledalo 4.648 obiskovalcev.

»Skriti vrt« Keiko Mukaide v prostorih galerije gradu Podsreda (foto: Helena Rožman, fototeka Kozjanskega parka)

Razstava Okras božičnega drevesca

Predstavljena razstava je bila izvedena v okviru programa Male tematske razstave, ki ga izvajamo v Kozjanskem parku zadnja tri leta.

Cilj razstave je bil prikaz raznolikosti krašenja božičnih in

Detajl z razstave (foto: Helena Rožman, fototeka Kozjanskega parka)

novoletnih drevesc v našem okolju v preteklosti in sedanjosti kot segmenta bogatega izročila šeg in običajev z našega območja. Ciljna publika so bili predvsem učenci osnovnih šol na območju Kozjanskega parka, krajani Podsrede in seveda tudi drugi prebivalci zavarovanega območja, pa tudi tisti, ki tudi sicer spremljajo dejavnosti našega Zavoda. Na predlanski razstavi smo poudarili jaslice kot osrednji simbol božičnega obdobja, s predstavljenim projektom pa smo v »prvi plan« postavili božično zelenje in okrasje, ki se je uporabljalo in se še uporablja za krašenje božičnega drevesca.

Razstava je bila le del programa, ki smo ga naslovili Božič 1999 v Podsredi. V okviru programa smo organizirali tudi sejem, ki je potekal vsako sredo popoldan, in kreativne delavnice. Potekal je med 8. in 22. decembrom in medtem smo izvedli 14 sklopov delavnic – udeleženci so imeli tokrat možnost izbirati vsebine svojega dela, saj smo imeli vedno (izjema sta le prvi dve delavnici, ko smo izdelovali adventno okrasje) na voljo po dve do štiri tematike. Na delavnicah je ustvarjalo 352 udeležencev – 172 učencev iz osnovnih šol, ki so prihajali organizirano v dopoldanskem času, drugi udeleženci pa so prihajali na popoldanske sredine in petkove delavnice.

Božični program smo zaokrožili z glasbeno pravljico Lunino kraljestvo, ki so jo izvedli učenci OŠ Kostanjevica na Krki, in s prihodom božička.

Pedagoško delo

V prvih dveh mesecih minulega leta sem sodelovala pri projektu Obrti v našem šolskem okolišu, ki so ga izvedli v OŠ Koprivnica. Projekt sta 26. februarja zaokrožili razstava in živa predstavitev posameznih dejavnosti. Izsledki terenskega dela učencev so bili predstavljeni v posebni publikaciji. Kozjanski park je program

Izdelovanje sveč (foto: Helena Rožman, fototeka Kozjanskega parka)

sponzoriral z delom, ki sem ga opravila (gre za pripravo vprašalnika, ki so ga učenci uporabljali za terensko delo, besedila za knjižico in postavitev razstave).

Raziskovana delavnica Podsreda '99

Delo v raziskovalni delavnici je potekalo med 4. in 8. oktobrom 1999, sodelovalo pa je 13 študentov etnologije in kulturne antropologije, ki so delali v treh skupinah. Prva se je ukvarjala z inventarizacijo predmetov s Fiketove domačije v Lesičnem 15, druga s pregledom stanja nepremične etnološke dediščine na izbranem območju Kozjanskega regijskega parka, tretja pa je raziskovala kulturo branja in pripovedovanja.

Rezultati dela posameznih skupin bodo objavljeni v publikaciji, ki bo predvidoma izšla še v letošnjem letu.

Izobraževanje

V sklopu priprav na razstavo stekla, ki je prav tako predstavljena v poročilu, sem si v aprilu ogledala Glassmuseum v Ebelftoftu na Danskem.

29. septembra nam je o razvoju regije Waldviertel v Avstriji predaval Richard Greindl. Na zelo zanimivem predavanju je predstavil delovanje skupine, ki je v zadnjih dvajsetih letih vodila razvoj tega območja.

Pod to točko spadajo seveda tudi obiski predavanj v Sloveniji.

Aktivnosti društev, ki delujejo na območju Kozjanskega regijskega parka

V Kozjanskem parku smo že v preteklih letih spremljali delovanje društev na celotnem zavarovanem območju. Delo smo si razdelili, tako da se jaz srečujem predvsem s člani društev na območju Bizeljskega in Pišec, skratka na južnem delu regijskega parka. Med najaktivnejša društva v Kozjanskem parku vsekakor spada TD Bizeljsko oziroma sekcija za popis kulturne in naravne dediščine, ki deluje v njegovem okviru. V septembru preteklega leta je bila predstavitev njihovega dela – razstava: Kulturna in naravna dediščina Bizeljskega. Pri pripravi in izvedbi je sodeloval tudi Kozjanski park.

Glasbena dejavnost

V Kozjanskem parku smo pred petimi leti začeli pripravljati in izvajati glasbeni program (koncerti, seminarji in drugi glasbeni dogodki). Programska shema, povezovanje s Festivalom Ljubljana, Narodnim domom iz Maribora (festival Glasbeni september),

Glasbeno mladino Slovenije, z mednarodno glasbeno sceno (Nemčija, Češka, Francija, ZDA, Hrvaška), ocene eminentnih strokovnjakov in kritikov z glasbenega področja in odzivi publike nam dokazujejo, da je tovrstno programsko oživiljanje obnovljenega kulturnega spomenika zelo pozitivno in uspešno.

V minulem programskem letu smo v Kozjanskem parku imeli:

- koncert učencev GŠ iz Chama na Bavarskem in GŠ Rogaška Slatina,
- koncert tamburaškega orkestra KUD Oton Zupancič Artiće,
- koncert Slovenskega kvinteta trobil,
- koncert tria Arcadia,
- klavirski recital Branimirja Biliška,
- koncert slušateljev mednarodnega seminarja za violino,
- koncert Litvanskega komornega ansambla - sodelovanje s Festivalom Ljubljana,
- koncert Tria saksofonov,
- koncert slušateljev mednarodnega seminarja za klasični saksofon,
- koncert Kvarteta pozavn Slokar - sodelovanje s Festivalom Ljubljana,
- koncert slušateljev mednarodnega seminarja za pozavno,
- klavirski recital Arba Valdme in Christiane Frucht,
- koncert slušateljev mednarodnega seminarja za klavir,
- Collegium Musicum - koncert v okviru festivala Glasbeni september '99,
- Viva Beethoven - koncert v okviru festivala Glasbeni september '99.

V programski shemi smo imeli nekaj sprememb, zlasti bi opozorila na sodelovanje z našim najstarejšim festivalom - Festivalom Ljubljana, v okviru katerega smo organizirali dve gostovanji. Koncert Slokarjevega kvarteta pozavn in zlasti koncert Litvanskega komornega ansambla sta pomenila vrhunec letošnjega koncertnega cikla. Sodelovanje na festivalu baročne glasbe - Glasbeni september '99 je že utečeno in oba koncertna programa sta bila dobro sprejeta. Collegium musicum je koncertiral v izjemnem ambientu Marijine cerkve na Sv. gorah nad Bistrico ob Sotli, ki tako postaja drugo koncertno prizorišče v okviru Glasbenega poletja na gradu Podsreda.

Kot je v Kozjanskem parku že navada, smo tudi letos predstavili glasbeno zasedbo, ki deluje na zavarovanem območju - tamburaški orkester KUD Oton Zupancič iz Artiće nas je zastopal tudi na Evropskem festivalu ljudskih godcev na Bavarskem.

Magda Peršič

POROČILO ETNOLOŠKEGA ODDELKA NOTRANJSKEGA MUZEJA POSTOJNA ZA LETO 1999

Podobno kot že prejšnja leta, tudi leto 1999 ni prineslo rešitve prostorske problematike Notranjskega muzeja, saj še vedno nima razstavnih niti primernih depojskih prostorov. Zato je delovanje etnološkega oddelka omejeno oziroma so onemogočene nekatere

dejavnosti v sklopu redne dejavnosti.

V letu 1999 je etnološki odderek Notranjskega muzeja pridobil 63 predmetov, večina jih pripada bodoči depandansi muzeja - Fužini v Grahovem. Vsi pridobljeni predmeti so bili podarjeni.

V okviru **muzejske dokumentacije** je bilo evidentiranih 96 predmetov, 56 pa dokumentiranih, diateka se je povečala za 260 in fototeka za 32 enot. Na terenu smo bili 34 dni. Z zunanjo sodelavko (muzejsko ljubiteljico) sva zbirali gradivo v zvezi z vzgojnovarstvenim delovanjem v občini Postojna in Pivka.

Poleg tega, da urejam etnološko dokumentacijo, sem kot bibliotekarka in vodja **muzejske knjižnice** odgovorna tudi za inventarizacijo tekočega knjižnega gradiva.

Delovanje na **razstavnem** področju je potekalo zunaj muzeja, in sicer v Slovenskem šolskem muzeju, kjer sem skupaj z Brankom Šuštarjem pripravila razstavo Radosti odkrivanja: mladi raziskovalci zgodovine - trideset srečanj (18. 5.-30. 10. 1999). Razstava je pregledno predstavila čedalje širše raziskovalno delo osnovnošolcev - mladih raziskovalcev zgodovine, ki jo spodbuja in vodi komisija za delo zgodovinskih krožkov pri ZPMS in raziskovalno delo srednješolcev s področja zgodovine v sklopu gibanja Znanost mladini pri ZOTK.

Notranjski muzej je maja sodeloval na Muzejskem sejmu, oktobra pa je pripravil spominsko-likovno razstavo Ob stoletnici rojstva muzealca in slikarja Lea Vilharja v prostorih Inštituta za raziskovanje krasa (v nekdanjih prostorih muzeja).

V sklopu **pedagoško-animativne dejavnosti** sem predstavila delovanje in problematiko muzeja posameznim skupinam ter individualnim obiskovalcem, nekatere obiskovalce sem vodila po polharski zbirki, depandansi muzeja na pristavi gradu Snežnik (kolektiv Muzeja Jesenice). Problematiko muzeja pa sem predstavila tudi v lokalnih medijih (Radio'94).

Že sedmič sem sodelovala v zgodovinski komisiji za ocenjevanje raziskovalnih nalog mladih raziskovalcev zgodovine pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Zaradi rekordnega števila nalog (156) sta mi ocenjevanje nalog in priprava zaključnega srečanja vzela kar precej časa. Letos je bilo zaključno srečanje prvič razdeljeno na tri regionalna srečanja (osrednja Slovenija - Škofja Loka, zahodna Slovenija - Idrija in vzhodna Slovenija - Ptuj) in državno srečanje s predstavitevjo nalog, nagrajenih s posebnimi priznanji.

S predavanjem Povratek meseca: popotovanje po Južnoafriški republiki, Namibiji in Bocvani sem sodelovala v spremljevalnem programu ob razstavi Droge - ne hvala! v Slovenskem šolskem muzeju.

V koordinacijskem odboru polharskih društev Slovenije sem strokovno sodelovala (gradivo o polharski tradiciji na Notranjskem, predstavitev polharske zbirke na pristavi gradu Snežnik) pri pripravi nove lovske zakonodaje o polhih, zaradi uskladitve slovenske zakonodaje z evropsko.

Za Muzejsko sekcijo SED sem pripravila okvirna izhodišča etičnega kodeksa za etnologue muzealce (gradivo za razpravo).

Kot predstavica Notranjskega muzeja sem sodelovala v sekciji za dokumentacijo pri SMS.

Nadaljevala sem sodelovanje s krožki na OŠ, s kmetijsko svetovalno službo Postojna, z Društvom kmečkih žena Pivka in Postojna, s Turističnim društvom Loška dolina, Inštitutom za raziskovanje krasa, z nekaterimi muzeji in etnologi v Sloveniji ter tujini.

Prav tako so me v muzeju pogosto »obiskovali« posamezniki - folklorni ljubitelji oziroma podjetniki in posredniki kulturne dediščine, ki so prihajali na etnološki odderek po pomoč oziroma »informacije«.

V **publicističnem pogledu** sem strokovno sodelovala s prispevkom Etnološki vidik raziskovalnih nalog mladih raziskovalcev zgodovine